

Forfatter: Jacobsen, Jørgen-Frantz

Titel: Udrag fra Nordiske Kroniker

Citation: Jacobsen, Jørgen-Frantz: "Nordiske Kroniker", i Jacobsen, Jørgen-Frantz: *Nordiske Kroniker*, 1943, s. 92. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacobjf_02-shoot-idm139956848501488/facsimile.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Nordiske Kroniker

Og dog er disse Huse smukke i Forhold til de mange Udslag af germansk Kraftstil, som kan ses omkring i Gaderne, ja selv nede ved Strømmen. De staar til den gamle stockholmske Finhed som en Knyt-næve til et blaat Øje.

De sidste Aartier har været betydelig lykkeligere, prægede af mere Byggekultur og af mere Raffinement.

Den nye Glanstids første Størværk er *Stadshuset* ved Siden af Stockholms Slot Byens største Pragtbygning. Den smukke Beliggenhed ved Vandet understreger straks det stockholmske, de tre Kroner paa Spiret er vel heller ikke uden Forbindelse med *Tre Kronor*, det mægtige Taarn, som sank i Grus, da det gamle Stockholms Slot i 1697 brændte.

Men hermed er ogsaa al rimelig Sammenligning udtømt. *Tessins* Slot var vel ikke uden Forbilleder, men dog saa selvstændigt, ja nyskabende, at det faktisk midt i Barokken foregreb den Klassicisme, som først halvandet Hundrede Aar efter kom til Udfoldelse. *Ragnar Östbergs* Stadshus er en Pasticcio.

Naturligvis ligger der i Anvendelsen af saa megen venetiansk Pragt ved Bredden af Mälaren en stærk Erkendelse af Stockholms største og mest elegante Charme. Spillet mellem det festlige og det nordiske. Men en Charme lider altid ved at blive alt for bevidst markeret, og til syvende og sidst er det jo ganske overflødigt at lege Venezia, naar man *er* — og gennem Aarhundreder har været *Stockholm*.

Den nye Tids arkitektoniske Indsats ligger trods alt ikke i denne rige Pragtudfoldelse, men — morsomt nok — i en ny Æra for den mere rene Form. Det bør naturligvis tages *cum grano salis*, naar moderne Arkitekter erklærer, at Stockholms Slot er den første funktionalistiske Bygning i Stockholm. Men Ytringen er dog ikke blot morsom, den er ogsaa karakteristisk. Gennem Rigdom er man nu ligesom Anno 1700 naaet til Form.

Allerede ved sit *Stadsbibliotek* havde *Gunnar Asplund* angivet en Retningslinje, som varslede om det store Gennembrud, som Funktionalismen ved den store Udstilling 1930 skulde finde i Sverige.

Her havde størstilet svensk Byggetrang og svensk Stilsans endelig igen et lykkeligt og et virkelig elegant Møde, og man ser nu i Stockholm mere *Funkis* end i nogen anden nordisk Hovedstad.

Det største Værk, som denne nye Stil indtil Dato har præsteret, er *Norr Mälarstrand*, en Strandgade paa 1 Kilometer langs Mälarens Nordkyst, hvis bebyggede Side udelukkende bestaar af 7—8 Etagers Funkishuse. Helhedsvirkningen er imponerende, og de, der bor i disse virkelig raffinerede Lejligheder, er at misunde. (En af dem er Professor *Ohlin*). Men med Beklagelse ser man, at en vis Germanisme, særlig i Udformningen af de øverste Etager, ogsaa her griner frem.

Noget nyt Præg har Funkisstilen dog endnu ikke naaet at give Stockholm. Maaske kommer det. Södermalms Højder med deres tilfældige Bebyggelse vil maaske ad Aare kunne finde en pompøs Udnyttelse. Men indtil da maa Byens Kerne, *Staden mellem Broerne*, siges at være det elegante Stockholms største Aktiv. Hvad vilde det hele dog have været uden disse gamle, bebyggede Holme?

Efter en Dag i *Kungsgatans* og *Drottninggatans* travle Kvarterer er det lifligt i Skumringstimen at komme ud til *Strömmen* med de mange arkitektoniske Vuer eller fra *Skeppsbroen* at fordybe sig i den ældste Stadsdels middelalderligt snævre Gader. Mellem de høje Stenhuse lever endnu Bellmans Aand:

Kom sköna källarflickor!

Bedst af alt er dog Slottet. Ingen anden Bygning har den Holdning og den Air. Heller ikke den Poesi. I Festsalene saa jeg for et Par Uger siden Kong *Gustav* give Reception. Stockholm er lille, set fra disse Vinduer. Medens Spejlgalleriet i Versailles vender ud mod et rigt Perspektiv af Terrasser, Park og Himmel, vender dets nære Slægtning *Carl XI's* Galleri mod *Nord*, kort og godt. Jeg vilde ønske, at jeg kunde se det en Gang til, men i flakkende Nordlysskær. *Det* vilde være Stockholm!